

Nakažení o své nemoci často vůbec nevědí

7.9.2016 Lidové noviny str. 15 medicína & věda

IVANA MATYÁŠOVÁ

Za posledních patnáct let u nás až osminásobně vzrostl počet osob s pozitivními protilátkami proti hepatitidě typu C, říká profesor Roman Chlíbek, vedoucí katedry epidemiologie Fakulty **zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové**.

* LN Loni probíhala na vaší katedře studie zaměřená na výskyt virové hepatitidy typu C v **Česku**. Kolik lidí jste během výzkumu vyšetřili?

Vyšetřili jsme 3000 osob z **Brna, Českých Budějovic a Hradce Králové**. Počet lidí byl stejný jako u posledního národního sérologického přehledu, který probíhal v roce 2001. Nyní jsme se však soustředili pouze na dospělou populaci ve věku 18–90 let. Zjišťovali jsme u nich nejen hladinu protilátek proti viru hepatitidy typu C, ale i to, zda daná osoba netrpí chronickou formou nemoci.

* LN Proč jste se zaměřili právě na „céčko“?

V poslední době jsme zaznamenali, že skutečný výskyt virové hepatitidy typu C by mohl být u nás vyšší, než jsme si doposud vůbec mysleli. Podobné signály k nám navíc přicházely i z jiných zemí světa. Řada lidí přitom o své nemoci vůbec neví a nejsou ani nikde evidováni. Souvisí to z velké části s tím, že tato nemoc mívá na počátku mnohdy velmi netypické příznaky a naplno se projeví až s odstupem let, kdy způsobí nevratné poškození jater. Především jsme proto chtěli přesněji zjistit, jaká je současná situace.

* LN Nakolik se vaše počáteční obavy potvrdily?

Studie potvrdila, že výskyt osob, které mají pozitivní protilátky proti hepatitidě typu C, je ve srovnání s údaji z roku 2001 asi osmkrát vyšší. V předchozím národním přehledu však polovinu oslovených tvořily děti, u nichž bývá tato nemoc mnohem méně častá než u dospělých. A to mohlo do jisté míry předchozí výsledky ovlivnit.

* LN Říká se, že tímto typem žloutenky trpí velmi často narkomani. Potvrdilo se to?

Během studie jsme vyšetřili i čtyřicet sedm injekčních narkomanů. A opravdu se nám potvrdilo, že tito lidé patří u nás k nejpostiženější rizikové kategorii. Víc než polovina z nich prodělala virovou hepatitidu typu C. A asi pětina má i chronické onemocnění, které může nevratně poškodit játra.

* LN Podařilo se vám je snadno získat ke spolupráci?

Tito lidé nemají právě nejlepší přístup k vlastnímu zdraví, ale bojí se, aby nenakazili kamarády. A proto jsou ochotni se nechat vyšetřit. Musím říct, že toto zjištění, k němuž jsme došli při přípravě studie, bylo i promě poměrně překvapivé.

* LN Kterým lidem ještě hrozí zvýšené riziko onemocnění?

Do skupiny osob se zvýšeným rizikem patří kromě narkomanů také lidé, kteří někdy podstoupili tetování nebo piercing, zejména v provozovnách s nižším hygienickým standardem. Ale i pacienti, kteří při operačním zákroku či porodu dostali transfuzi před rokem 1992. Tedy v době, kdy ještě nebyl známý virus hepatitidy C a dárce krve se na něj netestovali. Těmto lidem hrozí ve srovnání s běžnou populací pěti- až šestinásobně vyšší riziko onemocnění.

* LN Hraje u této nemoci nějakou roli také věk?

Nejpostiženější věkovou kategorií podle našich výsledků jsou lidé ve věku 30–45 let. **Česká** hepatologická společnost bude proto ve spolupráci s praktickými lékaři diskutovat o možnosti, zda nezavést screening vybraných skupin obyvatel. V podstatě se nabízí dvě možnosti – buď **testovat**

lidi ve zmíněném věku, anebo se zaměřit na osoby s rizikovým chováním. Ideálně kombinace obou možností. A to v rámci preventivních prohlídek, kdy se pacientům odebírá a vyšetřuje krev. Ovšem je to otázka financí a hodně záleží na přístupu **zdravotníků** pojišťoven.

* LN Je pravda, že ani jaterní **testy** nemusí vždy zachytit přítomnost viru hepatitidy typu C?

Ano, tyto **testy** pouze signalizují poškození jater, ale neodhalují příčinu tohoto poškození. Nepatrné zvýšení jaterních hodnot může souviset například s tím, že je pacient obézní nebo má cukrovku. Pokud ale chceme znát skutečnou příčinu, je třeba udělat **speciální test** na přítomnost viru hepatitidy typu C.

* LN Uvažujete o tom, že byste se v budoucnosti zaměřili i na skutečný výskyt dalších typů žloutenky u nás?

Prozatím ne. Už proto, že na hepatitidu A a B máme účinné vakcíny, s jejichž pomocí můžeme výskyt tohoto onemocnění celkem dobře kontrolovat. Obzvláště po zavedení povinného očkování pro děti došlo u „béčka“ k dramatickému poklesu výskytu. Na „céčko“ zatím podobnou vakcínu nemáme, a proto je její výskyt v **České republice** v současné době nejčastější, ročně zaznamenáváme asi 1000 nových případů. Řadu případů však nemáme v našem systému vůbec nahlášených.

* LN Jaké pokračování by vaše studie v budoucnosti měla mít?

Chtěli bychom co nejdříve zahájit diskusi o tom, jaký typ screeningu na hepatitidu C by bylo optimální zavést. Rádi bychom také dosáhli toho, aby se moderní léčba, která může dnes mít stoprocentní účinnost, dostala k většímu počtu pacientů. V současné době ji totiž naše **zdravotní** pojišťovny proplácejí pouze nemocným s vyšším stupněm poškození. Dosavadní diskuse končily u toho, že chyběla aktuální data. Teď už díky studii tato data máme, proto doufáme, že diskuse bude snazší.

Foto popis| Roman Chlíbaek
Foto autor| FOTO ARCHIV